

การคุ้มครองสิทธิคนพิการในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว: ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศไทย และประเทศอื่นๆ

พงษ์พินัย ไชยสิทธิ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ปัญหาข้อกฎหมาย และ มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการ ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) กับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลที่ได้กำหนดไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ สากลปี ค.ศ.2006 สมควรที่จะได้รับการคุ้มครองสิทธิภายใต้กฎหมายให้เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป หากพวกเขาได้รับการคุ้มครองสิทธิ หรือได้รับสิทธิพิเศษ ซึ่งหลักในการปฏิบัติเหล่านี้ ถือเป็นหลักสากลที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยคนพิการ แต่จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบัน สปป.ลาว² ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะคนพิการ มีเพียงการกำหนดไว้ และบังคับใช้ในกฎหมายแต่ละเรื่องซึ่งมีลักษณะทั่วไป และเนื้อหายังไม่ครอบคลุมอันจะสามารถยกให้เห็นเป็นปัญหาทางกฎหมายของ สปป.ลาว การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อหาแนวทาง และมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิคนพิการใน สปป.ลาว อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการของประเทศไทยเป็นหลัก

ผลการศึกษาพบว่า การที่ สปป.ลาว ได้เข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลปี ค.ศ. 2006 สปป.ลาว จึงควรปฏิบัติพันธกรณีของตนให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์อันแท้จริงแห่งอนุสัญญา ดังนั้นการที่รัฐบาล สปป.ลาว ได้ออกดำรัส

¹ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

² สปป.ลาว มีชื่อเต็มว่า “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”

แต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการ (คชพก.) ขึ้นตามดำรัสนายกรัฐมนตรี ฉบับเลขที่ 061/นย ลงวันที่ 6 มีนาคม ค.ศ. 2009 เพื่อช่วยให้รัฐบาล และ นายกรัฐมนตรีรับผิดชอบดำเนินการประสานงานกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการ ปกป้อง คัดกรองช่วยเหลือ บำบัดฟื้นฟู และพัฒนาคนพิการลาวทั่วประเทศที่ได้ กำหนดไว้ตามภาระบทบาทของตนนั้น จะเห็นได้ว่ายังไม่ได้มีการปฏิบัติให้เป็นไป ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากล จึงทำให้การคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้ กฎหมาย โดยเฉพาะทางด้านโอกาสในการเข้าถึงสิทธิต่างๆ ที่ควรจะได้รับในแต่ละ ประเภทนั้น ยังไม่สามารถรับประกันได้ว่าคนพิการเหล่านั้น มีความเท่าเทียมกับ บุคคลทั่วไปได้อย่างแท้จริง เช่น สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะผู้ แปลภาษา ตามกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา สิทธิทางการศึกษาว่าด้วย มาตรฐานของครู และอุปกรณ์สื่อการสอนในกฎหมายว่าด้วยการศึกษา สิทธิในการ เข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น ห้องน้ำ สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการบันเทิง สิทธิในการเข้าถึงวิชาชีพตามกฎหมายแรงงาน และสิทธิในการได้รับบริการการฟื้นฟู สมรรถภาพและสาธารณสุขรวมทั้งกิจกรรมทางสังคมที่เกี่ยวกับสุขภาพ เช่น กีฬา ซึ่งบรรดาสิทธิที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นเจตนารมณ์ที่สำคัญแห่งอนุสัญญาว่าด้วย การคุ้มครองสิทธิคนพิการสากล ปี ค.ศ. 2006

คำสำคัญ: มาตรการทางกฎหมาย / สิทธิคนพิการ / ความเท่าเทียม / กฎหมายคน พิการ/กฎหมาย สปป.ลาว ว่าด้วยสิทธิคนพิการ / อนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยสิทธิคนพิการ / กฎหมายไทยว่าด้วยสิทธิคนพิการ

Abstract

The purpose of this research is to conduct a comparative study on legal problems and measures for the protection of disabled people rights in Lao People's Democratic Republic (Lao P.D.R.) with Thailand and other countries. This is to ensure that it complies with the standard rules on the International Convention on the rights of persons with disabilities 2006. The disabled people should have equality and equal protections like other normal people. They might become one of the important groups of people to develop the country if they are appropriately protected and offered preferential policy from government that conform with the International Convention of the Rights of Persons with Disabilities. It can be seen that there is currently no specific law for disabled people in Lao P.D.R. There are some general regulations in each law for utilizing into practice, thus it is absolutely uncomprehensive to the protection of disabled people rights, concerning legal problems on these issues in Lao P.D.R. This research is to find suitable measures to solve problems by conducting a comparative study in Thailand because Thailand is a member of the International Convention on the Rights of Persons with Disabilities like Lao P.D.R.

The results reveal that Lao P.D.R. has entered the member of the International Convention on the Rights of Persons with Disabilities 2006. According to its obligation Lao P.D.R. has to implement and amend its legal system in order to get along with each other. Although Lao P.D.R. has established the National Committee for Disabled People by Prime Minister Degree No. 061/PM adopted date 6 March 2009 to be as the main regulation guideline of government and the Prime Minister to implement, coordinating with concerning government organizations for protection, administration, supportive,

rehabilitation to disabled people throughout the country. However all regulations adopted by government not able to conform with the Convention on the Rights of Persons with Disabilities as a result of reflection to inaccessability of disabled people. It is also not guarantee the equalities occurred with them such as the right to access justic system specifically on interpreter for disabled people under the law of criminal procedure, the right to access education under the law of education specifically on the criteria of teacher and educational materials for disabled people students, the right to access public services specifically on public toilet, public bulding and sidewalks for disabled people, the right to access the mass media and information under the Law of Media, the right to access the opportunities of working under the Labour Law, the right to have rehabilitation and public health care activities such as the sports. Those rights above are absolutely adopted in the Convention on the Rights of Persons with Disabilities 2006.

Keywords: Legal measures / Right / Equality / Law on Disability / Lao law on Disabilities / Convention on the rights of person with disability / Thai law on Disability

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พลเมืองทุกคนในสังคมย่อมมีสิทธิในการได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายในรัฐของตน ซึ่งคนพิการก็ถือว่าเป็นพลเมืองของรัฐมีความต้องการในการดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเองเหมือนคนปกติทั่วไป ต้องการได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพต่อหน้ากฎหมาย ในด้านต่างๆ มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและสังคม

แต่ความต้องการขั้นพื้นฐานเหล่านั้นได้ถูกความพิการขัดขวางไม่ให้คนพิการได้รับอย่างเต็มที่ ทำให้คนพิการมีอุปสรรคในการดำเนินชีวิตในหลายๆ ด้านจำเป็นที่จะต้องกำหนดข้อกฎหมายที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสภาวะของคนพิการเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปซึ่งองค์การสหประชาชาติ ถือว่าสิทธิคนพิการนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากที่จะต้องได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายสากลด้วย เช่น อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการปี ค.ศ. 2006 (Convention on the Rights of Persons with Disability, New York, December 2006)

ในขณะที่ บรรดาประเทศต่างๆ ในภาคพื้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ไทย เวียดนาม หรือประเทศอื่นๆ ที่ได้เป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลฉบับดังกล่าวเหมือนกับ สปป. ลาว เห็นว่าประเทศไทยนั้น ได้ตระหนักถึงการคุ้มครองสิทธิของคนพิการโดยได้ออกกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับคนพิการ ซึ่งสามารถรับประกันในการคุ้มครองสิทธิของคนพิการในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ผลการศึกษาพบว่า การคุ้มครองสิทธิของคนพิการของประเทศเหล่านั้นได้ก้าวหน้าไปไกลมากทีเดียวเพราะรัฐได้มีบทบาทในการเอาใจใส่คุ้มครองคนพิการภายใต้กฎหมายอย่างเทียบเท่ากับคนทั่วไป ในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน ในขณะที่รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ก็ได้ให้ความสำคัญโดยได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากล นับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา แต่ สปป. ลาว ยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับคนพิการ ซึ่งแตกต่างจากบรรดาประเทศสากลอื่นๆ ดังที่กล่าวมา จึงไม่สามารถรับประกันการคุ้มครองได้ทั้งในภาคทฤษฎีและนโยบายทางกฎหมาย

ด้วยเหตุที่มีคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการ (คชพก.) ในปัจจุบันตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี เลขที่ 061/นย ลงวันที่ 6 มีนาคม ปี ค.ศ. 2009 แต่ยังไม่มีความหมายว่าด้วยคนพิการ จึงทำให้สิทธิของคนพิการที่ควรจะได้รับเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปนั้นเป็นปัญหาที่จำต้องได้รับการแก้ไขภายใต้กฎหมายโดยเฉพาะปัญหาในการรับประกันสิทธิของคนพิการในการเข้าถึงสิทธิต่างๆ ตามอนุสัญญาว่าด้วย

สิทธิคนพิการสากลปี ค.ศ.2006 อาทิ สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและทางแพ่ง สิทธิทางการศึกษา สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณะ สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การบันเทิง สิทธิในการเข้าถึงวิชาชีพ สิทธิในการคุ้มครองสมรรถภาพและการฟื้นฟู รวมทั้งกิจกรรมทางสังคมเพื่อสุขภาพเช่น กีฬา ตามจุดประสงค์แห่งอนุสัญญาที่แท้จริง

ในปัจจุบันมีเพียงระเบียบการใช้เฉพาะในสมาคมคนพิการแห่งชาติเท่านั้นที่เป็น นิติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคนพิการโดยเฉพาะ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าบางกฎหมายของ สปป. ลาว ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิด้านต่างๆ ของคนพิการโดยตรงแต่ละประเภท แต่การออกข้อกำหนดกฎหมายเหล่านั้น มีลักษณะรวมๆ เช่น ตัวอย่างสิทธิทางการศึกษาในกฎหมายว่าด้วยการศึกษา มาตรา 6 ได้กำหนดว่า “พลเมืองลาวทุกคนไม่แยกชนเผ่า เชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย และสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม ล้วนแล้วแต่มีสิทธิได้รับการศึกษา” ซึ่งพิจารณาดูแล้วเห็นว่าการกำหนดดังกล่าวเป็นข้อกำหนดแบบรวม แต่กลับไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการเข้าถึงได้ อันเนื่องมาจากไม่ได้กำหนดในกฎหมายฉบับดังกล่าวแต่อย่างใดเกี่ยวกับครูหรืออุปกรณ์การศึกษาในมหาวิทยาลัยเพื่อเตรียมสอนให้แก่คนพิการ จึงกล่าวได้ว่ากฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถอำนวยความสะดวกและคุ้มครองสิทธิคนพิการตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการ ปี ค.ศ. 2006 แก่คนพิการอย่างแท้จริงได้

ผู้วิจัยเห็นว่าการคุ้มครองสิทธิของคนพิการของไทยนั้น มีความก้าวหน้าและสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยแท้จริง ดังนั้นจึงเห็นว่าแตกต่าง จากการคุ้มครองสิทธิคนพิการของ สปป.ลาว ที่มีการตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อคนพิการหรือ คชพก. แต่ยังไม่มียกกฎหมายเฉพาะคนพิการจึงทำให้การคุ้มครองสิทธิคน

พิการยังไม่สามารถ ปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมเช่นดังประเทศไทย และประเทศอื่นๆ ได้ โดยรวมแล้วผู้วิจัยพิจารณาปัญหาในการคุ้มครองสิทธิของคนพิการภายใต้กฎหมายของ สปป.ลาว ได้ดังนี้

1. สิทธิของคนพิการในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาในมาตรา 34 ว่าด้วยผู้แปลภาษาในการดำเนินคดีอาญา แต่ไม่ได้กำหนดเรื่องผู้แปลภาษาสำหรับผู้พิการแต่อย่างใด ทำให้เกิดข้อสงสัยว่า ถ้ากรณีดำเนินคดีกับคนพิการจะสามารถรับประกันความยุติธรรมแก่พวกเขาได้หรือไม่ เพราะผู้แปลภาษาสำหรับคนพิการนั้นถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้คนพิการได้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ไม่เพียงแต่กระบวนการอาญาเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงกระบวนการทางแพ่ง ทางการค้าต่างๆ อีกด้วย

2. สิทธิในการเข้าถึงการศึกษากฎหมายว่าด้วยการศึกษาในมาตรา 42 ว่าด้วย มาตรฐานของครูสอน และอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนสำหรับคนพิการ ไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายในมาตราดังกล่าว เช่น อาจารย์ที่สอนภาษามือ หรือภาษาสำหรับคนตาบอด หูหนวก หรือแยกกรณีพิเศษสำหรับนักเรียนพิการในมหาวิทยาลัย หรือโรงเรียนที่ถือว่าเป็นปัจจัยหลักของการสอน

3. สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณะในรัฐธรรมนูญมาตรา 35 ว่าด้วยพลเมืองลาวทุกคนมีความเสมอภาค ภายใต้กฎหมายแต่การบริหารจัดการของรัฐบาล เช่น บริการสาธารณะต่อคนพิการก็ยังไม่ถึงอย่างเป็นเอกภาพ อาทิ ห้องน้ำสาธารณะ สถานที่ทำงาน หรือ ทางเดินเฉพาะคนพิการที่เป็นเรื่องใกล้ตัวและจำเป็นที่สุดต่อคนพิการก็ยังไม่ถึง

4. สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร กฎหมายว่าด้วยการสื่อมวลชนในมาตรา 16 ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของพลเมืองลาวในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแต่การเข้าถึงสื่อและสิทธิในการรับรู้ข่าวสารบนเทงทางสังคม ของคนพิการยังจำกัดเพราะไม่มีกฎระเบียบหรือกฎหมายที่กำหนดให้มีผู้สื่อข่าวรายงานเป็นภาษามือหรือหนังสือพิมพ์เพื่อคนพิการแต่อย่างใด

5. สิทธิในการเข้าถึงวิชาชีพ ในกฎหมายแรงงาน มาตรา 26 การรับเอาแรงงานที่พิการที่ได้กล่าวถึงการคุ้มครองสิทธิในการได้รับโอกาสเข้าทำงาน แต่ไม่มีอาชีพโดยสมัครคนพิการเข้าทำงานในสภาพความเป็นจริง ซึ่งเห็นว่าควรมีมาตรการที่เหมาะสมแก่องค์กร แรงงาน หรือบริษัทที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนให้เหมาะสม เพื่อให้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการทำงานของผู้พิการ

6. อีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญที่สุดทางด้านกฎหมายคือยังไม่มีกฎหมายฉบับใดของ สปป.ลาว ที่ให้นิยามความหมายที่ชัดเจน และแยกประเภทของคนพิการแต่อย่างใด อันเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดในการคุ้มครองสมรรถภาพและการฟื้นฟูคนพิการในทางการแพทย์ได้อย่างถูกต้องและถูกวิธี รวมไปถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพทางสังคม เช่น กีฬา ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากล ปี ค.ศ. 2006 ซึ่งเป็นสาเหตุให้คนพิการไม่สามารถเข้าถึงการตรวจทางการแพทย์ เช่น การได้รับการรับรู้คำแนะนำ การให้คำปรึกษาทางสุขภาพแต่ละกรณีจากแพทย์ เป็นต้น

เมื่อเห็นปัญหาทางกฎหมายของ สปป.ลาว ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรอย่างยิ่งที่จะยกเอาการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายของต่างประเทศ เช่น ไทย เวียดนาม และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น มาเป็นตัวอย่างเพื่อให้เห็นแนวทางในการกำหนดกฎหมายให้ภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับ การคุ้มครองสิทธิตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการ ปี ค.ศ. 2006 ให้เห็นแต่ละประเด็นและเป็นแนวทางในแต่ละเรื่อง ดังนี้

1) เปรียบเทียบการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม พบว่าประเทศไทยมีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดชัดเจนในมาตรา 13 (ทวิ 9) วรรค 3 ว่า “ในกรณีผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน ไม่

สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้ และไม่มีล่ามภาษามือให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดล่ามภาษามือให้ หรือจัดให้ถามตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร”

นอกจากนี้ในกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของเวียดนามนั้นได้กำหนดไว้ในมาตรา 61 วรรค 4 ว่า “ในบทบัญญัติว่าด้วยผู้แปลภาษานี้จะต้องรวมถึงคนพิการที่ใช้ภาษามือเป็นใบ้ และหูหนวกด้วย”

ดังนั้นจึงสามารถสรุปในประเด็นดังกล่าวได้อย่างชัดเจนแล้วว่าทั้งในกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีอาญาของคนพิการของทั้งไทย และเวียดนามนั้นได้กำหนดให้มีผู้ที่แปลภาษาให้กับคนพิการอันรับประกันได้ว่าสิทธิคนพิการในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในกรณีมีผู้พิการไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางยุติธรรมย่อมมีเครื่องมือทางด้านกฎหมายเป็นมาตรการเพื่อให้มีการดำเนินการสื่อสารระหว่างคนพิการกับเจ้าหน้าที่ ที่ดำเนินการทางกฎหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และเกิดความเท่าเทียมระหว่างผู้พิการและคนปกติทั่วไปอย่างไม่มีข้อสงสัย

2) การเข้าถึงการศึกษาในกฎหมายว่าด้วยการศึกษา

ภายใต้กฎหมายไทยนั้น ถือเอาการศึกษาของคนพิการนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยได้กำหนดให้เป็นพระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาว่าด้วยคนพิการโดยเฉพาะซึ่งได้กำหนดให้มีครูการศึกษาพิเศษแก่ผู้พิการตามสถาบันการศึกษาทั่วไป ในสังคมในมาตรา 3 วรรค 5 ว่าครูการศึกษาพิเศษหมายถึงครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป และปฏิบัติหน้าที่ในสถานการศึกษาของรัฐและเอกชน ผู้วิจัยจึงให้ข้อสังเกตว่าเป็นการกำหนดที่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่งต่อมาตรการดังกล่าวภายใต้กฎหมายเพราะเป็นการตอบสนองของบุคคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาของคนพิการด้วย เห็นได้ว่าเป็นมาตรการที่สำคัญช่วยให้คนพิการได้รับสิทธิเข้าถึงการศึกษาที่แท้จริงได้

ในกฎหมายเวียดนามนั้นได้กำหนดสิทธิเรื่องการศึกษาไว้ในหมวดที่ 4 มาตรา 29 ของกฎหมายว่าด้วยคนพิการอย่างชัดเจนว่า “อาจารย์ที่สอนคนพิการนั้นจะต้องได้รับการฝึกอบรมความรู้ทางด้านวิชาการ และความรู้ทางด้านภาษาแก่คนพิการอย่างเหมาะสมสำหรับนักเรียนที่พิการของตน นอกจากนี้ในกฎหมายของเวียดนามยังกำหนดให้บรรดาสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคนพิการให้มีการเตรียมความพร้อมทางด้านอุปกรณ์การศึกษาที่จำเป็นแก่คนพิการให้เพียงพอ ซึ่งรัฐได้มีนโยบายพิเศษแก่บริษัท องค์กรที่ผลิตอุปกรณ์ดังกล่าวด้วย คือการลดหย่อนภาษีเพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างโอกาสให้คนพิการได้เข้าถึงด้านการศึกษา

ผู้วิจัยได้เห็นความแตกต่างของการคุ้มครองสิทธิทางด้านการศึกษาลาวกับประเทศไทย และเวียดนามอย่างชัดเจนว่า

1. ไทยนั้นมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาเพื่อคนพิการซึ่งได้กำหนดสิทธิต่างๆ ทางการศึกษาไว้ละเอียดมากโดยเฉพาะมาตรฐานของครู
2. เวียดนามเป็นประเทศในระบบสังคมนิยมเหมือนลาวแต่การกำหนดทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิคนพิการทางด้านการศึกษาต่างกันเพราะเวียดนามกำหนดให้มีมาตรการทางกฎหมายในการรับประกันให้ผู้พิการได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนโดยเฉพาะมาตรฐานของครูผู้สอนและอุปกรณ์สื่อการสอนที่ได้มีนโยบายพิเศษในการลดหย่อนภาษีให้ผู้ทำหน้าที่สนับสนุนงานด้านอุปกรณ์การศึกษาแก่คนพิการ

ดังนั้นถ้าจะเปรียบเทียบหรือปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้มีความเท่าเทียมกันในด้านกฎหมายของ สปป.ลาว กับไทย และเวียดนาม หรือเป็นไปตามพันธกรณีของประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยคนพิการฯ ควรปฏิบัติ สปป.ลาว ต้องเพิ่มเนื้อหาหรือเงื่อนไขเพิ่มเติมในมาตรฐานของครูภายใต้กฎหมายในมาตรา 4 คือ สนับสนุน

ให้ภาคสาธารณะ หรือเอกชนให้มีการเตรียมความพร้อมทางด้านครูสอนสำหรับผู้พิการ รวมถึงอุปกรณ์สื่อการสอนในทุกระดับของมหาวิทยาลัยในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาด้วย

3) การบริการสาธารณะ (ห้องน้ำ สถานที่สาธารณะ ทางเดิน ฯลฯ) กฎหมายของเวียดนามที่ได้กำหนดในกฎหมายว่าด้วยคนพิการหมวดที่ VII มาตรา 39 ว่าด้วยการสร้างที่พักอาศัย และสถานที่ทำงานสาธารณะคือรัฐกำหนดให้มีการปรับปรุงคือ สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง สถานที่สาธารณะสุข สถานที่ฝึกอบรม การศึกษา สถานที่ออกกำลังกายให้มีการปรับปรุงเพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสเข้าถึงดังเช่นคนปกติทั่วไป

ส่วนในกฎหมายไทยนั้นได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในมาตรา 20 วรรค 1 ว่าคนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นๆ จากรัฐอันได้กำหนดภายใต้กฎหมายอย่างละเอียดไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการเข้าถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพกระบวนการทางการแพทย์สิทธิในการเข้าถึงการศึกษา สิทธิในการเข้าถึงอาชีพต่างๆ ซึ่งพระราชบัญญัติของไทยฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นมาตรการที่มีผลในการคุ้มครองสิทธิคนพิการในหลายๆ ด้านซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยคนพิการสากลปี ค.ศ. 2006 เป็นอย่างมาก

4) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ในกฎหมายไทยได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ มาตรา 20 วรรค 6 ว่าคนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากอันเป็นสาธารณะ อันได้แก่ ข้อมูลข่าวสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภท ตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณจากรัฐตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำหนดในกฎกระทรวง หมายความว่าวิธีการสื่อในการถ่ายทอดนั้นจะมีกฎกระทรวงวางออกอันเป็นการ

กำหนดให้องค์การสื่อมวลชน สนองงบประมาณเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่คนพิการให้รับรู้และเข้าถึงข้อมูลสื่อมวลชนอย่างแท้จริง ซึ่งผู้เขียนให้ข้อสังเกตว่า ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่คนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยสังเกตจากมีล่ามภาษามือรายงานข่าวในโทรทัศน์หลายๆ ช่อง

ประเทศเวียดนามได้กำหนดในกฎหมายว่าด้วยคนพิการหมวดที่ VII มาตรา 43 ข้อ 1 ซึ่งกำหนดให้รัฐจะต้องสนับสนุนภาคส่วนสื่อมวลชนทั้งของรัฐ และเอกชน เพื่อให้มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่สำคัญในการสร้างโอกาสให้คนพิการได้เข้าถึงเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญที่สุด เวียดนามได้กำหนดในข้อ 2 วรรค 2 ว่า “โทรทัศน์ของเวียดนามจะต้องมีการออกอากาศ รายงานภาคภาษามือ (Sign Language) แก่คนพิการด้วย โดยอิงตามกฎหมายกระทรวงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร”

5) การเข้าถึงวิชาชีพตามกฎหมาย ประเทศไทยได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 34 ว่า “กรณีนายจ้างหรือสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานให้มีการส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการกำหนดที่มีประโยชน์อย่างมากต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างโอกาสเข้าทำงานแก่คนพิการเพราะถ้าทุกองค์กรแรงงานในสังคมมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อคนพิการ ร่วมกันอีกทางหนึ่ง และไม่ปล่อยให้เป็นการละเลยของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทั้งจะเป็นการสร้างให้สังคมรับรู้เรื่องสิทธิในการเข้าถึงการทำงานภายใต้กฎหมายของคนพิการมากขึ้น”

ประเทศเวียดนาม ได้กำหนดการคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงการทำงานในกฎหมายว่าด้วยคนพิการในหมวดที่ 5 โดยกำหนดว่ารัฐจะต้องรับประกันการเข้าถึง

การทำงานของคนพิการโดยการให้คำปรึกษาทางด้านการหางานทำ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ และกำหนดให้องค์กรแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชนต้องรับเอาแรงงานที่เป็นคนพิการเข้าทำงาน นอกจากนั้นในวรรค 5 มาตรฐานยังกำหนดให้องค์กรแรงงานจะต้องมีการจัดฝึกอบรมพิเศษให้แก่แรงงานที่เป็นผู้พิการอย่างเหมาะสม

6) การคุ้มครองสมรรถภาพ และฟื้นฟูด้านสาธารณสุข ในกฎหมายของไต้หวันได้กำหนดในมาตรา 20 วรรค 1 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ปี พ.ศ. 2550 ว่า “คนพิการมีสิทธิเข้าถึงการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการเพื่อปรับสภาพร่างกายจิตใจ อารมณ์ และสังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด” และยังกำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2552 ในการแยกประเภทคนพิการออกเป็น 9 ประเภท เพื่อให้่ายในการคุ้มครองสิทธิแต่ละประเภทโดยเฉพาะการ เข้าถึงการคุ้มครองสิทธิในการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ คือ

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ
5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
8. บุคคลออทิสติก
9. บุคคลพิการซ้อน

ในกฎหมายเวียดนามนั้นได้กำหนดในกฎหมายว่าด้วยคนพิการในหมวดที่ 3 ว่าด้วยการรักษาสุขภาพซึ่งสาระสำคัญในกฎหมายมาตรานี้คือ รัฐจะต้องรับประกันว่าคนพิการจะต้องเข้าถึงการบริการทางการแพทย์ที่เหมาะสมกับความพิการของพวกเขา นอกจากนี้ยังกำหนดเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ เช่น การศัลยกรรม การผ่าตัดกระดูกและข้อ การบูรณะและปรับฐานทางร่างกายแก่คนพิการอย่างเหมาะสม

จากการเปรียบเทียบปัญหาในการคุ้มครองสิทธิภายใต้กฎหมายไทยกับเวียดนามในช่วงต้นสามารถกล่าวได้ดังนี้

ประเทศไทยได้กำหนดมาตรการที่เห็นว่าเหมาะสมในการรับประกันการเข้าถึงสิทธิของคนพิการแต่ละประเภท เพราะได้กำหนดประเภทของคนพิการในกฎหมายอย่างชัดเจน

ประเทศเวียดนามมีการกำหนดในกฎหมายว่าด้วยคนพิการเช่นเดียวกับประเทศไทย นอกจากนี้ ยังได้กำหนดกำหนดเพิ่มเติมอีก เช่น มีการศัลยกรรม การผ่าตัดกระดูกและข้อ เป็นต้น จึงเป็นการยืนยันว่าอย่างน้อยที่สุดในกฎหมายยังได้เห็นความสำคัญต่อการรักษาสุขภาพของผู้พิการ

นอกจากประเทศไทย และประเทศเวียดนามแล้วยังมีประเทศอื่นๆ ที่ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรนำมาเปรียบเทียบให้เห็นถึงข้อกำหนดทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิคนพิการบางสิทธิที่เห็นอย่างชัดเจน เช่น สหรัฐอเมริกา ในการรับรองเกี่ยวกับสิทธิคนพิการในสหรัฐอเมริกาที่กำหนดเป็นน่านสนใจเป็นอย่างยิ่ง เช่น

การคุ้มครองด้านการศึกษา และข้อมูลข่าวสาร: กฎหมายแม่แบบว่าด้วยอักษรเบรลล์ (Model Braille Bill) ได้มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยอักษรเบรลล์ ขึ้นครั้งแรกในรัฐ มินนิโซตา (Minnesota) ในปี ค.ศ. 1987 และหลังจากนั้นมลรัฐอื่นๆ ก็ได้

นำแบบอย่างของมลรัฐนี้มาประกาศใช้ในประเทศของตนด้วย เช่น รัฐแอริโซนา (Arizona) รัฐแคนซัส (Kansas) เป็นต้น เพื่อสร้างโอกาสให้กับเด็กตาบอดในการเรียนรู้มากขึ้น โดยกฎหมายแม่แบบว่าด้วยอักษรเบรลล์ได้กำหนดให้มีการจัดทำเมื่อการเรียนการสอนในรูปแบบอักษรเบรลล์สำหรับเด็กที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นเด็กที่ตาบอดทุกคน (All Legally Blind Children) แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าในกฎหมายดังกล่าว มีการกำหนดเกี่ยวกับการเรียนหนังสือเบรลล์ให้กับเด็กตาบอดเนื่องจากกฎหมายได้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นแล้วว่าเด็กตาบอดจะต้องสามารถอ่านเขียนหนังสือเบรลล์ได้ นอกเสียจากว่าผู้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการแต่ละคนจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น และกฎหมายฉบับอื่นๆ ก็ได้กำหนดไว้ในทำนองเดียวกัน คือให้มีการใช้อักษรเบรลล์ในหลักสูตรการเรียนการสอนของเด็กตาบอด อาจกล่าวได้ว่ากฎหมายแม่แบบว่าด้วยอักษรเบรลล์มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้มีการตระหนักถึงความต้องการของเด็กตาบอดที่จะได้มีโอกาสในการเรียนรู้หนังสือเช่นเดียวกันกับเด็กอื่นๆ

ด้านการเดินทาง คมนาคมขนส่ง และอาคารสถานที่: ในสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายหลายฉบับทั้งที่เป็นกฎหมายของรัฐบาลสหรัฐ และกฎหมายของแต่ละรัฐที่บัญญัติขึ้นเพื่อส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะรวมทั้งอาคารสถานที่ต่างๆ ได้ด้วยตนเองอย่างปลอดภัย กฎหมายที่กล่าวถึงนี้ ได้แก่

1. กฎหมายคนพิการอเมริกัน ปี ค.ศ. 1990 (The American with disabilities act of 1990)

บริการขนส่งสาธารณะที่กฎหมายนี้ครอบคลุม ได้แก่ บริการรถประจำทางในเมือง การขนส่งสาธารณะทางรถไฟ เช่น รถไฟฟ้าใต้ดิน รถราง รถด่วน เป็นต้น โดยกฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้จัดทำบริการขนส่งสาธารณะจะต้องไม่วางข้อกำหนดในการให้บริการของตนที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ หากได้มีการจัดซื้อยานพาหนะใหม่หรือเช่าซื้อรถประจำทางเก่าจะต้องดำเนินการดัดแปลงแก้ไขเพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าใช้

บริการเหล่านั้นได้เว้นเสียแต่การกระทำดังกล่าวจะเป็นการสร้างภาวะเกินสมควรก็ให้ผู้จัดทำบริการคมนาคมขนส่งดังกล่าวจัดให้มีบริการขนส่งแบบคู่ขนาน (Paratransit) ในระบบการเดินรถประจำทางหรือรถไฟ เพื่อเป็นเส้นทางเสริมจากเส้นทางเดินรถปกติที่ได้กำหนดไว้อย่างแน่นอนมาแต่ดั้งเดิม สำหรับให้ผู้ที่ไม่สามารถใช้บริการคมนาคมขนส่งสาธารณะในระบบปกติได้อย่างอิสระอันเนื่องมาจากความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ โดยจะจัดให้มีการบริการรับส่งบุคคลดังกล่าวจากต้นทางของเขาไปส่งยังบริเวณที่มีการคมนาคมขนส่งสาธารณะ

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นพิจารณาได้ว่าการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายของ สปป.ลาว ที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้น ยังไม่เพียงพอในการรับประกันต่อการคุ้มครองสิทธิคนพิการใน สปป.ลาว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจน และสามารถบังคับใช้ได้เป็นการทั่วไป ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัย มาตรการทางกฎหมายของ สปป.ลาว ในการคุ้มครองสิทธิคนพิการให้มีประสิทธิภาพและรับประกันได้ถึงการเข้าถึงสิทธิในด้านต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแก่คนพิการ โดยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบข้อกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการของไทย เพราะผู้วิจัยเห็นว่าการคุ้มครองสิทธิของไทยภายใต้กฎหมายนั้นมีความละเอียดกว่า สปป.ลาว และรับประกันได้ในการเข้าถึงสิทธิต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นได้ดีโดยเฉพาะที่เห็นได้ชัดคือ การเข้าถึงการศึกษาและสื่อมวลชน และการมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำงานของคนพิการของคนพิการในประเทศไทย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังจะเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ เช่น เวียดนาม และบางประเทศในเขตตะวันตก เพื่อพิจารณาถึงบทบาทความสำคัญของกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิคนพิการว่าประเทศเหล่านั้นมีการคุ้มครองสิทธิคนพิการทางกฎหมายอย่างไร แต่จะศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศไทยเป็นประเด็นหลัก เพื่อนำมาเป็นแบบเปรียบเทียบในการ

ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของ สปป.ลาว ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิคนพิการในอนาคต ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาทางกฎหมายดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขโดยด่วนเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างคนพิการ กับคนปกติในสังคมของ สปป.ลาว เพราะเพียงแต่ตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการแล้วอาศัยสมาคมคนพิการแห่งชาติลาว หรือ ส.พ.ช.ล. เป็นองค์การช่วยปกป้องสิทธิคนพิการของรัฐนั้น ยังถือได้ว่ายังไม่สามารถรับประกันสิทธิคนพิการได้อย่างแน่นอน เนื่องจากระเบียบการคุ้มครองของสมาคมคนพิการแห่งชาตินั้นไม่สามารถปฏิบัติได้ในทั่วสังคม เพราะไม่ใช่แม่บทกฎหมาย แต่จะปฏิบัติได้เฉพาะคนพิการที่มาในสมาคมเท่านั้น ถึงแม้ว่าปัจจุบันสมาคมคนพิการจะมีการขยายสาขาไปหลายแห่งในทุกภาคของประเทศแล้วก็ตาม นอกจากนี้บทบาทภาระหน้าที่ของสมาคมก็ไม่สามารถครอบคลุมสิทธิของคนพิการได้ทั้งหมดตามพันธกรณีที่ สปป.ลาว จะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ปี ค.ศ. 2006 ที่ สปป.ลาว ได้ให้สัตยาบรรณไปก่อนหน้านี้

ผู้วิจัยเชื่ออย่างแน่วแน่ว่าหาก สปป.ลาว ได้กำหนดกฎหมายเฉพาะคนพิการ จะทำให้การคุ้มครองสิทธิคนพิการในแต่ละเรื่องที่ยังเป็นปัญหาของ สปป.ลาว ที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนั้น ได้รับการปกป้องอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นไปตามพันธกรณีในฐานะเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากล ปี ค.ศ. 2006 ที่ สปป.ลาว ได้เป็นภาคีนั้นเห็นได้อย่างชัดเจน และเป็นสากลมากขึ้นภายใต้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการลาว เช่น สิทธิของคนพิการในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม สิทธิในการเข้าถึงการศึกษา สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และสิทธิในด้านอื่นๆ ซึ่งจะเป็นการพิสูจน์ให้สากลได้เห็นว่า สปป.ลาว เองในฐานะเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยคนพิการสากล ก็มีความพยายามที่จะปกป้องสิทธิคนพิการนั้นอย่างจริงจังไม่น้อยไปกว่าต่างประเทศ เช่น ไทยที่เห็นว่าเป็นแบบอย่างในการคุ้มครองสิทธิคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้กฎหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้ยกมาเป็นประเทศต้นแบบหลักในการศึกษาเปรียบเทียบในงานวิจัยในครั้งนี้

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในปัจจุบันว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการของไทย และประเทศอื่นๆ ที่จำเป็นกับ สปป.ลาว
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในปัจจุบันของ สปป.ลาว ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการ
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการให้การคุ้มครองสิทธิคนพิการใน สปป.ลาว
4. เพื่อศึกษาถึงความเป็นพิการให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และหามาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครอง

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายของ สปป.ลาว เน้นการศึกษาวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งเอกสารต่างๆ ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และวิเคราะห์เชิงลึกประมวลกฎหมายเกี่ยวกับคนพิการของ สปป.ลาว ที่เห็นว่ายังเป็นปัญหา แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายไทย และกฎหมายอื่นๆ ที่จำเป็นเพื่อให้เกิดเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายของ สปป.ลาว ต่อไป

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในปัจจุบันว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการ ของประเทศไทย และประเทศอื่นๆ กับ สปป.ลาว แล้วกำหนดหรือ

สร้างมาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครองสิทธิคนพิการให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ปี ค.ศ. 2006

2. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาในปัจจุบันของ สปป.ลาว ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการแล้วหาวิธีแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพของคนพิการตามความเป็นจริงใน สปป.ลาว

5. ผลการวิจัย

ถึงแม้ว่า สปป.ลาว จะได้เข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากล ปี ค.ศ. 2006 แล้วก็ตาม แต่ยังไม่ได้ปฏิบัติพันธกรณีให้เป็นไปตามจุดประสงค์แห่งอนุสัญญานั้น ถึงแม้ว่ารัฐบาลแห่ง สปป.ลาว จะแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อคนพิการหรือ คชพก. เพื่อดำเนินการแล้วก็ตาม โดยการศึกษารียบเทียบกับกฎหมายไทย และประเทศอื่นๆ เช่น เวียดนาม สหรัฐอเมริกา ได้ชี้ให้เห็นว่าสิทธิคนพิการใน สปป.ลาว ยังเป็นปัญหาทางกฎหมายซึ่งกฎหมายที่ควรได้รับการแก้ไขคือกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา มาตรา 34 กฎหมายว่าด้วยการศึกษามาตรา 42 กฎหมายว่าด้วยผังเมือง มาตรา 31 เพิ่มกฎหมายสื่อมวลชน มาตรา 30 กฎหมายแรงงานมาตรา 26 กฎหมายว่าด้วยอนามัยป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพ มาตรา 32 ทั้งนี้ก็เพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิทางการศึกษา สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณะ สิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสาร การบันเทิง สิทธิในการเข้าถึงการทำงาน การคุ้มครองสมรรถภาพ และการฟื้นฟูคนพิการในทางการแพทย์และกิจกรรมทางสังคม เช่น กีฬา เป็นต้น นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่าลาวยังไม่มีกฎหมายเฉพาะคนพิการ จึงสมควรมีการกำหนดเพื่อให้การคุ้มครองคนพิการได้รับประสิทธิผลมากขึ้น

6. อภิปรายผลการศึกษา

นับตั้งแต่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา เห็นได้ว่ารัฐได้พยายามในการออกกฎหมายต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมในการคุ้มครองสิทธิของคนพิการอยู่ในหลายกฎหมาย อันเป็นการเอื้ออำนวย ความสะดวกและรับประกันในการได้รับสิทธิในแต่ละด้านให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้รวมทั้งการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาคนพิการสากล ปี ค.ศ. 2006 โดย สปป.ลาว ได้เป็นภาคีในวันที่ 15 มกราคม ปี ค.ศ. 2008 อันเป็นการแสดงถึงการเอาใจใส่ของรัฐบาลต่อการคุ้มครองสิทธิคนพิการอย่างจริงจังในภาคพื้น และสากลด้วย อย่างไรก็ตามการออกมาตรการทางกฎหมายเหล่านั้นเมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศไทย และประเทศอื่นๆ แล้วลาวยังจำเป็นต้องได้ปรับปรุงกฎหมายและมาตรการเพิ่มเติมโดยภาครัฐ และควรได้รับการร่วมมือจากสังคม ซึ่งสามารถได้ข้อสรุปคือ

ในส่วนแรกผู้วิจัยได้ยกให้เห็นถึงสภาพการคุ้มครองสิทธิของคนพิการ และในระดับสากลก็คือองค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ ได้ให้ความสำคัญกับคนพิการโดยเห็นได้จากปฏิญญากติกา และอนุสัญญาต่างๆ ที่รับรองสิทธิและให้โอกาสแก่คนพิการ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ที่เกี่ยวกับคนพิการในหลายฉบับ ส่วนในประเทศ สปป. ลาว รัฐบาลก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของคนพิการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงได้กำหนดสิทธิของคนพิการในกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่างๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิของคนพิการดังกล่าวรวมทั้งการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลปี ค.ศ. 2006 ด้วย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของคนพิการในด้านต่างๆ ดังปรากฏในกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายฉบับ

อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของคนพิการ รวมทั้งการออกคำรื้อของนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแต่งตั้งภาวระบบบาทของคณะกรรมาการแห่งชาติเพื่อคนพิการ (คชพก.) ในปี ค.ศ. 2006 พร้อมกับได้สร้างตั้งสมาคม และออกข้อกำหนดของสมาคมคนพิการแห่งชาติโดยคณะ คชพก. ดังกล่าว

การคุ้มครองทางด้านกฎหมายที่มีเหล่านั้น ได้สะท้อนถึงความเอาใจใส่ต่อคนพิการของ สปป.ลาว มาอย่างช้านาน ในส่วนต่อมาผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นถึงการคุ้มครองสิทธิคนพิการของประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน คือ ไทย เวียดนาม และบางประเทศในตะวันตก เช่น อเมริกา ว่ามีลักษณะอย่างไรซึ่งแสดงให้รู้ถึงการเข้าใจรายละเอียดของการคุ้มครองสิทธิคนพิการมากขึ้นอันเป็นจุดเริ่มต้นให้แนวความคิดในการหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อรับประกันการคุ้มครองสิทธิคนพิการได้อย่างทั่วถึงอย่างไทย และเวียดนามที่ทั้งสองประเทศล้วนแต่เป็นภาคีของอนุสัญญาคนพิการสากล ปี ค.ศ. 2006 ตลอดจนการเปรียบเทียบกฎหมายของไทยอย่างละเอียด และเวียดนามในส่วนใดส่วนหนึ่งเพราะเห็นว่าเป็นประเทศเวียดนาม ที่มีการคุ้มครองทางการเมืองและกฎหมายที่คล้ายกันที่สุด ผู้วิจัยยังได้ยกให้เห็นการคุ้มครองสิทธิแต่ละด้านที่ยังเป็นปัญหาทางกฎหมายของ สปป.ลาว รวมทั้งการสรุปข้อสังเกตจากการเปรียบเทียบในแต่ละประเด็นอย่างมีความชัดเจน ทำให้ได้ทราบถึงปัญหาทางด้านกฎหมายของ สปป.ลาว ในการคุ้มครองสิทธิคนพิการ ดังมีเนื้อหาโดยสังเขปคือ ปัญหาทางด้านการแปลภาษาสำหรับคนพิการในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในการกำหนดข้อกฎหมายว่าด้วยผู้แปลภาษาในการดำเนินคดีทางอาญาต่อคนพิการในกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาแห่ง สปป.ลาว มาตรา 34 ปัญหาการที่รัฐบาลไม่ได้กำหนดในกฎหมายให้มีการสนับสนุน หรือ บังคับให้สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในทุกระดับให้มีการเตรียมอุปกรณ์สื่อการสอน รวมทั้งบุคลากรให้กับนักศึกษาที่เป็นผู้พิการในกฎหมายว่าด้วยการศึกษา มาตรา 42 ปัญหาการเข้าถึงบริการสาธารณะอันเนื่องมาจากรัฐไม่ได้กำหนดให้องค์กรที่รับผิดชอบในการสร้างสถานที่สาธารณะดำเนินการสร้างสถานที่

เพื่อคนพิการ เช่น ห้างน้ำ สถานที่สาธารณะ ทางเดินเฉพาะคนพิการ ตามกฎหมายผังเมือง มาตรา 31 ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การบันเทิง อันเนื่องมาจากรัฐไม่ได้กำหนดให้องค์กรสื่อมวลชนทั้งของรัฐ และเอกชนให้มีการเผยแพร่เป็นภาษาสำหรับคนพิการตามมาตรา 30 ปัญหาการเข้าถึงสิทธิทางวิชาชีพตามกฎหมายแรงงาน โดยต้องมีการกำหนดมาตรการเพิ่มเติมนอกเหนือจากกฎหมายแรงงานในมาตรา 16 แล้ว และปัญหาต่อมาผู้วิจัยเห็นว่าต้องมีการแบ่งประเภทคนพิการภายใต้กฎหมายให้ชัดเจนโดยให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นคนออก รวมทั้งควรปรับปรุงเพิ่มเติมในกฎหมายว่าด้วยอนามัยป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพในมาตรา 32 อีกด้วย และสุดท้ายผู้วิจัยได้เสนอแนะวิธีการในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการของรัฐบาลแห่ง สปป.ลาว ด้วย

7. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบ ข้อกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการระหว่าง สปป.ลาว กับราชอาณาจักรไทย และประเทศสากลอื่นๆ ผู้วิจัยเห็นว่าคนพิการไม่ว่าจะมีสภาพความพิการฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมหรือระดับการศึกษาที่แตกต่างกันอย่างไร ต่างก็ต้องการที่จะมีชีวิตอยู่อย่างเป็นสุขเยี่ยงบุคคลทั่วไปในสังคมของประเทศของตน แต่ความพิการของพวกเขาเป็นอุปสรรคสำคัญในการใช้ชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นความพิการตั้งแต่กำเนิดหรือความพิการที่เกิดขึ้นในภายหลังทั้งๆ ที่หากรัฐและสังคมให้การสนับสนุนและให้โอกาสแก่คนพิการ พวกเขาก็มีความสามารถในการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระ และทำประโยชน์แก่สังคมได้เช่นเดียวกับคนอื่น การแก้ไขปัญหเพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิเท่าเทียมกับคนทั่วไปและส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการต้องอาศัย

การเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับนโยบายและด้านทัศนคติ รัฐบาลควรจะดำเนินงานในด้านต่างๆ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล เจตนารมณ์ของกฎหมาย และวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ นั่นคือให้คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิและพัฒนาประเทศ สปป.ลาว ในปี ค.ศ. 2020

ดังนั้น เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ อย่างแท้จริงผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนา และรับประกันว่าคนพิการจะได้เข้าเข้าถึงสิทธิของตนในด้านต่างๆ ที่ยังเป็นปัญหาทางกฎหมาย ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทาง เพื่อแก้ไขปัญหาที่คนพิการยังไม่ได้รับสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ดังนี้

1. การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้น เป็นอีกหนึ่งในมาตรการทางกฎหมาย เพื่อให้เกิดความชัดเจนของแต่ละมาตราของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิคนพิการในแต่ละสิทธิซึ่งจะต้องเริ่มปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเหล่านี้คือ

1.1 ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายแม่บทที่กฎหมายแต่ละอย่างที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามดังนั้นการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมในรัฐธรรมนูญมาตรา 35 นั้นจะมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งควรเพิ่มเติมคำว่า “ความพิการ” ใสในประโยคของรัฐธรรมนูญมาตรานี้ จะทำให้มีเนื้อหาที่เป็นต้นแบบให้กับกฎหมายแม่บททั้งหลาย ทำให้คนพิการมีความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปได้ภายใต้รัฐธรรมนูญ เพราะในปัจจุบันในรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวที่กำหนดว่าทุกคนมีสิทธิเสมอภาคไม่จำแนกเพศ ฐานะทางสังคม การศึกษา หรือศาสนาเพียงเท่านั้น จึงสมควรเพิ่มเติมคำว่า “ความพิการ” ลงไปเพื่อเกิดความชัดเจนและเป็นรูปธรรม

1.2 ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา มาตรา 34 ว่าด้วยผู้แปลภาษาในการดำเนินคดี ควรเพิ่มเติมอีกหนึ่งวรรคโดยเพิ่มคำว่า “การแปลภาษานี้ยังหมายถึงการแปลภาษาของผู้พิการ ซึ่งศาล หรือตัวแทน หรือผู้ปกครองต้องเห็นว่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความยุติธรรม เท่าเทียม และชัดเจน ในการดำเนินคดีอย่างภาวะ

วิสัย” เพราะจะทำให้การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของคนพิการได้มีความชัดเจนทั้งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทางแพ่ง ทางการค้าต่างๆ ด้วย

1.3 ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษามาตรา 42 โดยเพิ่มเติมในเงื่อนไขของครูให้มีคำว่า “รัฐสนับสนุนให้ภาครัฐและเอกชน ต้องมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ สื่อการสอน และครูผู้สอนให้กับนักศึกษาที่พิการ ที่มีความสามารถเข้าเรียนในสถานการศึกษาทุกชั้นนับแต่ชั้นประถม ถึงมหาวิทยาลัย”

1) เพิ่มเติมในกฎหมายว่าด้วยผังเมือง มาตรา 31 เพื่อรับประกันว่าคนพิการได้เข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น ห้องน้ำ ทางเดิน อาคาร โดยเพิ่มเติมคำว่า “การสร้างสาธารณูปโภคนั้นต้องคำนึงถึงผู้พิการด้วย เช่น ห้องน้ำ ทางเดินสถานที่เพื่อคนพิการ” เป็นต้น

2) เพิ่มเติมกฎหมายมวฉน มาตรา 30 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ขององค์กรสื่อมวลชนโดยเพิ่มคำว่า “รัฐสนับสนุนให้องค์การสื่อมวลชน ทั้งของรัฐและเอกชนให้มีการตีพิมพ์ ออกอากาศทางโทรทัศน์ ให้เป็นภาษาสื่อสาร เพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การบันเทิง เช่น อักษรเบรลล์ ภาษามือ” เป็นต้น

3) เพิ่มเติมในกฎหมายแรงงานมาตรา 26 ว่า “ในกรณีองค์กรของรัฐหรือเอกชนที่ไม่ได้รับเอาคนพิการเข้าทำงานให้มีพันธะรับผิดชอบสมทบทุน 3 เปอร์เซ็นต์ของเงินเดือนขั้นต่ำของผู้ใช้แรงงานต่อเดือนเพื่อเป็นการส่งเสริมคนพิการมีโอกาสด้านการประกอบอาชีพแก่คนพิการ

4) เห็นสมควรให้ออกเป็นกฎกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับการกำหนดประเภทของคนพิการให้ชัดเจน และเพิ่มเติมให้กำหนดถึงวิธีการเข้าถึงการบริการสาธารณสุข ตามกฎหมายว่าด้วย สุขอนามัย ป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพ มาตรา 32 เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสเข้าถึงสิทธิทางด้านสาธารณสุข รวมทั้ง

กิจกรรมทางสังคมเพื่อสุขภาพเช่นกีฬา คือต้องได้เพิ่มคำว่า “วิธีการของการเข้าถึง การรักษาสุขภาพ” ให้มีในวรรค(3) มาตราดังกล่าวด้วย

2. การออกกฎหมายที่เกี่ยวกับคนพิการโดยเฉพาะ (Law on Persons with Disabilities)

วิธีนี้ถือว่าเป็นวิธีที่ผู้วิจัยเห็นว่า เหมาะสมตามสภาพของสากล และ สอดคล้องกับพันธกรณีของประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยคนพิการสากล ปี ค.ศ. 2006 สมควรจะต้องปฏิบัติอย่างยิ่ง อีกทั้งใน ปี พ.ศ. 2558 จะมีการเปิด ประชาคมอาเซียน ย่อมมีการเปิดกว้างทางสังคม ซึ่งคนพิการก็จะเป็นส่วนหนึ่งใน สังคม ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งกับวิธีทางนี้ คือ ออกกฎหมายว่าด้วยคนพิการลาว โดยเฉพาะเพื่อนำมาเป็นหลัก และมาตรการในการคุ้มครองสิทธิคนพิการลาวให้มี ความชัดเจน และปฏิบัติได้โดยการทำการจะกำหนดกฎหมายดังกล่าวนี้ ภาครัฐ จำต้องมีการศึกษาแลกเปลี่ยนดูงานกับองค์กรคนพิการของต่างประเทศโดยเฉพาะ ภาครัฐ ที่เห็นว่าได้มีบทเรียนมาก่อนแล้วอย่างเช่น ไทย และเวียดนาม เพื่อนำไปเป็น แนวทางในการสร้างร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการของตนให้มี มาตรฐาน

3. ผู้วิจัยมีความเห็นว่ารัฐบาลควรปรับวิสัยทัศน์โดยให้ความสำคัญกับ การลงทุนเพื่อพัฒนาคนพิการให้สามารถยืนหยัดและดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเองมาก ขึ้น ไม่ใช้การสงเคราะห์แบบให้เปล่าด้วยความสงสารและเห็นใจเท่านั้น เพราะถ้านั้นการสงเคราะห์แบบให้เปล่าแต่เพียงอย่างเดียว เช่น ให้เงินเบี้ยยังชีพคนพิการใน สถานสงเคราะห์คนพิการที่ใดที่หนึ่ง หรือให้เครื่องช่วยเหลือความพิการ คนพิการก็ ไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนาให้มีชีวิตอย่างมีคุณภาพ และหากงบประมาณที่รัฐ จัดสรรเพื่อช่วยคนพิการ หรือการช่วยเหลือจากองค์กรสากลต่างๆ หมดลง คนพิการ ก็จะไม่ได้รับการช่วยเหลืออีก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่ารัฐบาลควรมีนโยบายในการ ลงทุนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นคนพิการ สิ่งที่คนพิการจะได้รับต้องเป็นสิทธิ ตามกฎหมายไม่ใช่สิ่งที่รัฐเป็นผู้หยยยื่นให้ รัฐบาลควรมีนโยบายต่างๆ ที่มีเป้าหมาย

ในการทำให้คนพิการสามารถทำงาน ช่วยเหลือตนเอง และดำรงชีวิตอยู่ด้วยตนเองได้ หรือพึ่งพาผู้อื่นให้น้อยที่สุด นอกจากนั้นรัฐควรจะมีงบประมาณ เบี้ยยังชีพคนพิการทุกคนในประเทศ ไม่เจาะจงเฉพาะแค่ความพิการที่เกิดจากความเสียหายเพื่อชาติเท่านั้นดังที่กระทำในปัจจุบัน หรือคนพิการที่สังกัดในสถานสงเคราะห์ใดหนึ่ง แต่ยังต้องรวมถึงความพิการที่เกิดขึ้นจากสาเหตุอื่นๆ และคนพิการที่อยู่ทุกเขตในประเทศด้วย เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในสังคม คนพิการโดยส่วนใหญ่มักจะคิดว่าความพิการของตนเองนั้นเป็นปมด้อย หรือเป็นเรื่องที่คนอื่นจะดูถูกดูแคลน ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและขาดความกระตือรือร้นในการรับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ และการพัฒนาในด้านต่างๆ การฟื้นฟูสมรรถภาพและการพัฒนาคนพิการเท่าที่ผ่านมาจึงไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร และต้องปลูกฝังให้คนพิการมีอุปนิสัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเองและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

4. รัฐบาลควรมีการเผยแพร่ข้อมูลทางด้านกฎหมายอย่างจริงจัง เพื่อให้คนพิการรับรู้ถึงสิทธิต่างๆ ของพวกเขา การขาดความรู้ทางกฎหมายของคนพิการทำให้คนพิการไม่เห็นความสำคัญของสิทธิประโยชน์ต่างๆ ของตนเองที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง เช่น สิทธิทางกระบวนการยุติธรรม การศึกษาบริการสาธารณะ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การบันเทิง การประกอบอาชีพ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ กีฬา เป็นต้น ทำให้คนพิการไม่ได้รับสิทธิต่างๆ ที่ตนสมควรจะได้รับและไม่มีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองขึ้นมาได้ ผู้วิจัยเห็นว่ารัฐบาลควรมีมาตรการในการร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในการประชาสัมพันธ์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการอย่างทั่วถึงแม้ว่าพวกเขาจะอาศัยอยู่ในชนบทที่ห่างไกลก็ตาม เพราะหากรัฐบาลส่งเสริมให้คนพิการได้รับทราบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาโดยทั่วถึงแล้ว คนพิการจะเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของสิทธิของตนเอง ซึ่งจะส่งผล

ต่ออัตลักษณ์ของคนพิการ ทำให้พวกเขามองตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และไม่เป็นภาระแก่สังคมและครอบครัวด้วย

5. รัฐบาลควรส่งเสริมให้คนพิการมีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมายผ่านทางองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการด้วย เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าคนพิการยอมเข้าใจปัญหาของตนเองมากกว่าผู้บัญญัติกฎหมายที่ไม่ได้เป็นคนพิการ หากคนพิการเองมีส่วนร่วมในการเสนอข้อกฎหมายก็จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ของคนพิการได้ตรงจุดมากกว่า ในปัจจุบันมีหลายองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องคนพิการ แต่คนพิการส่วนมากมักไม่ทราบว่าจะสามารถเสนอกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับคนพิการได้อย่างไร ทั้งนี้อาจเนื่องจากการขาดการประชาสัมพันธ์ หรือการขาดความรู้ในส่วนของคนพิการเอง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีสุนัขกลางในการเสนอปัญหาและข้อร้องเรียนของคนพิการโดยผ่านทางศูนย์ข้อมูลทางโทรศัพท์เซ่น (Call Center) รัฐควรกำหนดให้มีหมายเลขพิเศษโดยเลือกหมายเลขใดหมายเลขหนึ่งที่เข้าใจง่าย เช่น 333 เป็นต้น เพื่อรับการร้องเรียนไปถึงคณะกรรมการการแห่งชาติ หรือ คชพก. โดยตรงเพื่อให้การแก้ปัญหาคคนพิการได้รับประสิทธิผล อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญคือสิทธิในด้านต่างๆ ของคนพิการตามที่ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบ สปป.ลาว กับราชอาณาจักรไทย และประเทศอื่นๆ ไปเบื้องต้นนั้นมีบทบาทความสำคัญเป็นอย่างมาก แต่ทัศนคติการมองคนพิการขององค์กรของรัฐ ของสังคม สถาบันการศึกษา องค์กรแรงงาน รวมทั้งประชาชนทั่วไปควรมองว่าคนพิการนั้นมีศักยภาพในการทำสิ่งเหล่านั้น เช่น การประกอบอาชีพ การศึกษา เท่าเทียมกับคนปกติ เพียงแต่ความพิการเป็นอุปสรรคของพวกเขา ดังนั้นควรรหาสิ่งอำนวยความสะดวกและยอมเปิดโอกาสให้แก่คนพิการให้มีความเท่าเทียมกันกับคนปกติทั่วไปต่อไปประเด็นดังกล่าวรัฐจะต้องได้มีการดำเนินการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัดให้มีการลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายที่กำหนดวางออก ทั้งนี้เพื่อให้คนพิการนั้นมีสิทธิเท่าเทียมในสังคมอย่างแท้จริง

ผู้วิจัยเชื่ออย่างแน่วแน่ว่าเมื่อคนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิภายใต้กฎหมายอย่างรอบด้านแล้วย่อมทำให้พวกเขาได้รับโอกาสจากสังคม ซึ่งเล็งเห็นความสามารถและศักยภาพในการทำงาน การมีส่วนร่วมพัฒนาสังคมให้มีความก้าวหน้าแล้ว ย่อมเกิดผลดีต่อประเทศชาติได้ และแน่นอนคนพิการก็จะเป็นภาระให้แก่ครอบครัว และสังคมอีกต่อไป

6. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยนี้ได้พบว่า การคุ้มครองสิทธิคนพิการนั้นมืองค์ประกอบและรายละเอียดหลายด้านที่จะต้องทำความเข้าใจให้กระจ่างแจ้งรอบด้าน ดังนั้นประเด็นหลักที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงสิทธิขั้นพื้นฐานที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องควรมี และเห็นว่าควรได้รับการคุ้มครองโดยด่วน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียม รวมทั้งการคุ้มครองทางด้านกฎหมายของรัฐต่อคนพิการ ดังนั้นเพื่อให้สิทธิคนพิการได้รับการคุ้มครองอย่างแท้จริงและเกิดความเท่าเทียมนั้นผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจะทำการศึกษาเกี่ยวกับคนพิการศึกษาครั้งต่อไปในหัวข้อดังนี้ “สิทธิของคนพิการ (ยกเอาคนพิการประเภทใดหนึ่งเช่น ทางสติปัญญา ทางการมองเห็น เป็นต้น) ในการเข้าถึง (เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รับรู้กฎหมาย เรื่องการรักษาพยาบาล เรื่องการศึกษา เรื่องกระบวนการยุติธรรม เช่น การดำเนินคดีความแพ่ง คดีความทางอาญา การเข้าถึงกีฬา บันเทิง เป็นต้น) ตัวอย่างเช่น สิทธิของคนพิการทางสายตาในการเข้าถึงการศึกษา” ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับคนพิการได้รับการคุ้มครองอย่างรอบด้านเทียบเท่ากับบุคคลทั่วไปภายใต้กฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

กฎหมายว่าด้วย การดำเนินคดีอาญา ปี ค.ศ. 2005 เลขที่ 1/สพข, นครหลวง

เวียงจันทน์ วันที่ 15 เดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ. 2005

กฎหมายว่าด้วยการรักษา (กฎหมายปิ่นปัก ตามภาษาลาว) ปี ค.ศ. 2005 เลขที่ 09/

สพข, นครหลวงเวียงจันทน์ วันที่ 09 เดือน พฤศจิกายน ปี ค.ศ. 2005

กฎหมายว่าด้วยการศึกษา ปี ค.ศ. 2004 เลขที่ 04 /สพข, นครหลวงเวียงจันทน์

วันที่ 03 เดือน กรกฎาคม ปี ค.ศ. 2007

กฎหมายว่าด้วยผังเมือง ปี ค.ศ. 2004 เลขที่ 03/99/สพข, นครหลวงเวียงจันทน์

วันที่ 03 เดือน เมษายน ปี ค.ศ. 1999

กฎหมายว่าด้วยแรงงาน ปี ค.ศ. 2004 เลขที่ 06 /สพข, นครหลวงเวียงจันทน์

วันที่ 27 เดือน ธันวาคม ปี ค.ศ. 2006

กฎหมายว่าด้วยสื่อมวลชน ปี ค.ศ. 2004 เลขที่ 01 /สพข, นครหลวงเวียงจันทน์

วันที่ 25 เดือน กรกฎาคม ปี ค.ศ. 2008

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2550) *สาระสำคัญ*

พระราชบัญญัติส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, นนทบุรี:

กระทรวงฯ.

เกรียงไกร เจริญธรรมาวัฒน์. (2554) *จุลนิติ: หลักกฎหมายว่า ด้วยสิทธิเสรีภาพและ*

หลักความเสมอภาค, จาก www.senate.go.th/lawdatacenter/

DATA/File/junniti/ jul_8_1.pdf [ค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2556]

ชาติ ชัยเดชสุริยะ. (2549) *มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนใน*

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

พวงแก้ว กิจธรรม. (2531) *เอกสารการสอนชุดวิชาการดูแลบุคคลพิการ*, นนทบุรี:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

รัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว ปี ค.ศ. 2003 เลขที่ 25/สพข, นครหลวงเวียงจันทน์

วันที่ 06 เดือน พฤษภาคม ปี ค.ศ. 2003

ศูนย์ทนายความทั่วไทย. (2556) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคน

พิการ พ.ศ. 2550, จาก <http://www.thailandlawyercenter.com> [ค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2556]

สำนักนายกรัฐมนตรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว). (2009)

คำสั่งนายกรัฐมนตรีแห่ง สปป.ลาว เลขที่ 061/นย ลงวันที่ 6 มีนาคม 2009 และคำสั่ง เลขที่ 18/นย ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการ ค.ศ. 1995 (ภาษาลาว).

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2553) *ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*

(ฉบับอ้างอิง) (พิมพ์ครั้งที่ 9), กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

Country profile on disability. (2002) *Lao People Democratic Republic*,

[Online], Available: [www.gwweb.jica.go.jp/km/FSubject0601.nsf/.../LaoPDR\(2002\).pdf](http://www.gwweb.jica.go.jp/km/FSubject0601.nsf/.../LaoPDR(2002).pdf) [1 Aug 2013].

United Nation. *Country Report: Lao people Democratic Republic ESCAP*,

[Online], Available: <http://social.un.org> [1 Aug 2013].

Vietnamese law on Disability, [Online], Available: www.moj.gov.vn [1 Aug 2013].

Health and social Welfare report in Lao P.D.R, 29 August – 1st September 2005, Tokyo Japan (The 3rd ASEAN & Japan High Level Officials Meeting on caring Society)